



Danske Landbrugsskoler udspil til en reform af erhvervsuddannelserne i Danmark

12. september 2013

Baggrund

Under iagttagelse af den kommende reform på erhvervsuddannelsesområdet, mener Danske Landbrugsskoler, at det kan være nødvendigt med mindre tilpasninger af den nuværende struktur, da for mange og et fortsat stigende antal unge fravælger erhvervsuddannelserne som en naturlig vej at gå efter folkeskolen. Nærværende udspil indeholder input til hvad Danske Landbrugsskoler vil bede beslutningstagerne tage med i de overvejelser, der skal danne beslutningsgrundlaget for den kommende reform på erhvervsuddannelsesområdet.

Vores vurdering er i øvrigt, at der isoleret set ikke er behov for nogen reform på landbrugsuddannelsesområdet, da vi på landbrugsskolerne fortsat har en relativ stor indgang med et meget beskedent frafald.

Vi tror endvidere, at de øvrige erhvervsskoler kan lære en del af os i forhold til at tackle eleverne, herunder gennemført konsekvens i forbindelse med mødepligt, aflevering af opgaver, aktiv deltagelse, opførsel mv., hvilket er en naturlig og nødvendig del af hverdagen under et kostskoleophold. Sideløbende med disse tilpasninger og/eller en evt. reform kan der også være et behov for at se på kulturen indenfor erhvervsskoleområdet.

Med Landbrugets lederuddannelser har landbrugsskolerne også noget af det, der efterspørges i erhvervsskolekredse, nemlig en direkte vej fra en grundlæggende erhvervsuddannelse til videre uddannelse.

Hvorfor fravælger de unge erhvervsskoleområdet og hvad stiller vi op?

De seneste år har specielt erhvervsuddannelserne haft en stor udfordring med at optage og hjælpe unge, som har været uafklarede i deres uddannelsesvalg, og i særlige tilfælde unge, som i virkeligheden ikke har et ønske om at få sig en uddannelse. Derved har erhvervsskolernes fokus naturligt nok, men i for stor udstrækning været rettet mod denne gruppe af unge på bekostning af gruppen af unge, som i udgangspunktet har været afklarede.

Specifikt har det også været en udfordring at skabe den fornødne dialog med folkeskolen og UU-vejledere i forhold til at gøre opmærksom på de mange kvaliteter, der ligger i dels landbrugsuddannelsens indhold, dels den særlige skoleform, som landbrugsskolerne tilbyder. Samtidig er der ofte i folkeskoleregi en antagelse om, at en uddannelse til landmand kun er for de praktisk begavede elever, hvilket ikke er korrekt. Vi tiltrækker heldigvis alle typer af elever.

Det er bemærkelsesværdigt at unge på 15,16,17 år tvinges til at træffe et valg om erhverv og derved være afklarede og således frekventere en evt. erhvervsskole. Mange er netop, af gode grunde, ikke afklarede. Således er det ofte et subjektivt og fornuftigt valg at begynde på det almene gymnasium og faktisk få 3 år foræret til at nå en afklaring. Gad vide hvad frafaldet ville være på det almene gymnasium, hvis eleverne dér blev afkrævet en afklaring efter 1g? Formentlig meget stort! Fra Danske Landbrugsskolers side mener vi derfor, at frafaldsproblematikken skal ses i et mere nuanceret lys, end det vi oplever i debatten netop nu.

Det har alt sammen skabt og skaber i dag et stort imageproblem for erhvervsuddannelsesområdet, og derfor råder også forældre, UU-vejledere m.fl. – selvfølgelig kunne man fristes til at sige – den unge til at vælge en gymnasial uddannelse som springbræt til evt. videreuddannelse. Muligheden for at koble det gymnasiale niveau (EUX) til erhvervsuddannelserne er derfor løsningen i forhold til at rekruttere den dygtigste del af eleverne, når de i folkeskolens ældste årgange står over for valget af ungdomsuddannelse. En erhvervsuddannelse skal anno 2013 naturligvis være adgangsgivende til videre uddannelse. Derved kan erhvervsuddannelserne også tiltrække den alt for store gruppe af elever, der bliver fejlplaceret på gymnasierne, uden de har et videreuddannelsesperspektiv for øje.

Danske Landbrugsskoler retter opmærksomheden på følgende forhold:

- Vi, der beskæftiger os med uddannelse af unge, skal passe på med ikke at smide noget godt ud med badevandet i vores iver efter centralisering og en unuanceret frafaldsdebat. En væsentlig reduktion i antallet af indgange er ikke nødvendigvis en model, der løser alt. Udfordringen er langt mere kompliceret end blot det. Men når det er sagt, så kan der absolut også være et potentiale i at skabe nye rammer for en bredere indgang og derved potentiale for flere retninger. Men det bør være i en form, hvor mindre tekniske skoler og landbrugsskoler bevarer deres position med en særlig skoleform og et specialiseret erhvervsområde.
- Landbrugsuddannelsens frafaldsprocent er lav, men nogen vurderer, at prisen for uddannelsen er for stor. Men er den nu også det, hvis alternativet bliver, at denne meromkostning blot flyttes over i et andet regi. Kostskoleformen er - set i et livslangt uddannelsesperspektiv - meget billig. Hvor finder man ellers en skoleform, som samtidig arbejder så intenst med almen dannelse og personlig udvikling?
- Landbrugsskolerne har mange og gode erfaringer med kostskoleformen, som medvirker til høje gennemførelsesprocenter og høj elevtilfredshed, hvilket gentagne gange er blevet understøttet af trivselsmålinger blandt erhvervsskolerne. Vi har således i mange år udført det arbejde, som bliver efterspurgt fra alle sider og påskønet fra UVM's embedsværk...!
- Kostskoleformen er en væsentlig del af landbrugsuddannelseskulturen og medfører generelt mange undervisningstimer og sikrer fokus på "det hele menneske" og "den gode samfundsborger".
- Ved øget og obligatorisk implementering af EUX på alle erhvervsuddannelser sikres rekrutteringsgrundlaget i forhold til de bogligt dygtige elever, som vil sikre dem en åben dør til videreuddannelsessystemet. For denne gruppes vedkommende er antallet af indgange til erhvervsskolesystemet ikke så afgørende, da de generelt er meget afklarede omkring deres uddannelsesvalg.

- En eventuel indførelse af et basisår i uddannelsen, som kan sikre en bredere og mere fleksibel indgang rummer mange gode tanker i forhold til den gruppe af elever, som er uafklarede, men det er vanskeligt at se det i en sammenhæng til landbrugsuddannelsen / landbrugsskolerne, hvor langt størstedelen af eleverne allerede nu pr. definition er særdeles afklarede (ellers må landbrugsskolerne pt. ikke optage eleven) Dertil kommer det frie skolevalg uden hensyn til afstandskrav og transporttid for elever mellem hjem og skole, som også giver den unge fra hovedstaden mulighed for at vælge en landbrugsuddannelse.
- En evt. indførelse af et basisår og en eventuel reduktion af antal indgange til erhvervsuddannelserne vil medføre, at landbrugsskolerne skal indlede samarbejder med andre og mere bredt dækkende erhvervsskoler. Afhængig af samarbejdsformen kan landbrugsskolerne som yderste konsekvens ikke gennemføre det nuværende grundforløb og der vil reelt set kun være hovedforløb tilbage. På den måde vil en betydelig del af landbrugsskolernes eksistensgrundlag blive fjernet, hvilket vil være meget u hensigtsmæssig.
- Danske Landbrugsskoler mener ikke, at grundforløbet skal gøres længere for samtlige elever alene med det formål at skabe et socialt kit blandt de unge. Det vil blive en for dyr løsning. Hvorfor ikke i stedet skabe en indgang af forskellige længder som tilgodeser individuelle hensyn hos eleverne, når nu vi ved, at de er meget forskellige. De elever, der er afklarede og som har alle forudsætninger på plads for at komme hurtigere fra uddannelsesstart og igennem uddannelsen, skal naturligvis have mulighed for det, hvis erhvervsuddannelserne skal være attraktive for netop de på alle måder hurtige og kvikke elever. Ellers dukker den type elever aldrig op hos os, og samfundet generelt og landbrugserhvervet i særdeleshed efterspørger i høj grad netop denne elevtype med drive og entreprenørvner som mellemledere og selvstændige iværksættere.
- Folkeskolens afgangsprøve fortæller intet om, hvor godt hænderne er skruet på hos en elev. En egenskab, som stadig er en væsentlig del af grundlaget for at vi får uddannet dygtige håndværkere. Som erhvervsskoler skal vi selvfølgelig ikke afvise potentielt dygtige håndværkere alene på grund af et karaktergennemsnit. Hvis ikke den enkelte elev allerede er blevet tilstrækkelig screenet i folkeskolen, kan det være et af midlerne til at finde den enkelte elevs behov ved start på erhvervsuddannelsen og dermed rette fokus på at opkvalificere eleven. Det kan betyde at almene fag som matematik, dansk m.fl. igen skal indgå i fagrækken for de elever, der gennemfører et længere grundforløb.
- Hvis en folkeskoleelev ikke har bestået dansk og matematik, skal han/hun have chancen for at blive optaget på en erhvervsuddannelse med afsæt i en optagelsesprøve og/eller samtale med henblik på at blive opkvalificeret i netop dansk og matematik. Ved at følges med de øvrige elever opleves det ikke som så stort et nederlag for eleven, og ofte viser det sig, at denne type af elever for alvor flytter sig og rykker, når rammen er en erhvervsskole, hvor de sideløbende med de boglige fag også - langt om længe efter 9 års folkeskole – får lov til at beskæftige sig med et praktisk fag som f.eks. tømrer, murer, mekaniker etc., som virkelig interesserer dem

og hvor de oplever nogle sejre ovenpå en lang række nederlag i folkeskolen. Det er derfor påkrævet, at vi ser optagelseskravene i et meget bredere perspektiv.

- Danske Landbrugsskoler går ind for at rette fokus mod øgede adgangskrav, for alle med dét sendes et signal om, at erhvervsuddannelserne ikke blot er for dem, der ikke kan få sig andre uddannelser, for elever udklækket fra erhvervsuddannelserne skal absolut også være godt kørende bogligt. Men adgangskravet skal, som skrevet ovenfor, ikke bruges som stopklods, men snarere som et middel til at sætte målet ind med opkvalificerende tiltag over for den enkelte elev.

Danske Landbrugsskoler ønsker:

- At det fortsat vil være muligt at bevare landbrugsskolerne som en selvstændig skoleform, men samtidig er vi åbne over for og ser gerne et øget samarbejde med andre erhvervsskoler om at tackle udfordringerne i erhvervsskolesystemet generelt.
- At kostskolemodellen bevares med alt det gode den har i sig og fører med sig.
- At modellen med landbrugets lederuddannelse bevares og udbygges, hvilket gør, at eleverne netop kan bygge videre på deres erhvervsuddannelse i flere tempi, og gerne med flere grene inden for de grønne uddannelsesretninger som indgang til den, så en større del af de elever, som vælger en erhvervsuddannelse kan se et videreuddannelsesperspektiv til gavn for dem selv og for samfundet som helhed.

Evt. henvendelse kan ske til Danske Landbrugsskoler formand, forstander Kaj Aage Højgaard, Bygholm Landbrugsskole på mobil 4043 2799.